

Verksamhetsberättelse 2018, Lärarhögskolan

3.1.1 Beskrivning av Lärarhögskolan

Lärarhögskolan ansvarar för universitetets samlade ekonomiska resurser för lärarutbildning och forskning inom det utbildningsvetenskapliga området. Uppdraget är tvådelat, för det första ska Lärarhögskolan samordna, utveckla och kvalitetssäkra lärarutbildning och utbildningsvetenskap vid Umeå universitet. För det andra ska Lärarhögskolan vara en angelägenhet för hela universitetet och samverka med parter inom såväl som utanför universitetet.

Styrelsen och föreståndarens beslutsmöten är beslutande organ vid Lärarhögskolan. Beredande organ är forskningskommittén, lärarutbildningsrådet samt de fem programråden. Ledamöter i de beredande organen nomineras av fakulteterna och utses av styrelsen. Lärarhögskolans kansli är ytterligare ett beredande organ som leds av en kanslichef. På kansliet sker det dagliga arbetet med bland annat studievägledning, placeringar av studenter som ska ut på verksamhetsförlagd utbildning (VFU), fördelning av ekonomiska resurser, arbete med regeringsuppdrag med mera.

Eftersom Umeå universitet är ett bredduniversitet har Lärarhögskolan ett brett programutbud inom lärarutbildningsområdet och kan erbjuda flera vägar till läraryrket.

Inom Lärarhögskolan utbildas förskollärare, grundlärare för fritidshem, förskoleklass - årskurs 1–3 och årskurs 4–6, ämneslärare för årskurs 7–9 och för gymnasiet, yrkeslärare, studie- och yrkesvägledare, speciallärare, specialpedagoger. Det erbjuds också kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) i tre varianter: halvfart, förhöjd studietakt samt en variant som riktar sig mot personer med forskarexamen.

Lärarhögskolan stödjer utbildningsvetenskaplig forskning genom fördelning av medel till enskilda forskare såväl som forskargrupper. En särskild profil utgör utveckling av forskning kopplat till verksamhetsutveckling. Även forskarutbildning stöds genom Forskarskolan inom det utbildningsvetenskapliga området.

I föreliggande verksamhetsberättelse är nedan listade verksamheter sådana som Lärarhögskolan speciellt önskar lyfta fram:

- Lärarhögskolan ansvarar för elva nationella uppdrag,
- den nationella försöksverksamheten med praktiktäta forskning,
- kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen,
- snabbspåret för arabisktalande nyanlända med examen eller erfarenhet som lärare eller förskollärare,
- försöksverksamheten för övningskolor och övningsförskolor, övningskoleprojektet, och dess betydelse för vidareutvecklingen av VFU-arbetet,
- UKÄ-utvärderingar av förskolläraryrket, grundläraryrket samt ämnesläraryrket pågår för närvarande,
- forskarskolan

UMEÅ UNIVERSITET

3.1.2 Analys av resultat och bedömningar av måluppfyllelse

Huvudmål 1.3 Samverkan skapar utveckling och stärker kvaliteten

Delmål LH: Lärarhögskolan samverkar nationellt och internationellt för att främja och kvalitetssäkra lärarutbildningarna samt för att driva gemensamma frågor

Det regionala samverkansråd som inrättades 2017 med företrädare för bl.a. Umeå universitet och Region Västerbotten kom igång på allvar under 2018, se även delmål *Hög kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inbegripet pågående försöksverksamhet med övningsskolor 2018-2020*.

Lärarhögskolan ansvarar för följande elva nationella uppdrag som i hög utsträckning innebär samverkan med andra lärosäten i landet och/eller regionen: 1) Lärarutbildning i minoritetsspråk, samiska och meänkieli, 2) försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförsök, 3) Kulturskolekliv, 4) kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen*, 5) Snabbspår för lärare och förskollärare, 6) uppdrag om försöksverksamhet med praktiska forskning*, 7) vidareutbildning av obehöriga lärare*, 8) utländska lärares vidareutbildning, 9) validering av yrkeskunskaper för tillträde till yrkeslärarutbildningen, 10) uppdraget om att skapa fler vägar in i läraryrket* samt 11) Lärarlyftet. De första sex är särskilt prioriterade av universitetsledningen. Lärarhögskolan har nationellt samordningsansvar för uppdragen markerade med en asterix.

Huvudmål 2: Utbildning för gränslös kunskap

Delmål 2.1 Med ökad kvalitet säkerställa högre genomströmning och brett deltagande

Lärarhögskolans systematiska kvalitetsarbete utgjorde grund för skrivandet av UKÄ-utvärderingarna under 2018, se avsnitt 3.1.1. I de preliminära yttranden som inkommit från UKÄ bedöms Lärarhögskolans arbete med uppföljning, åtgärder och återkoppling som mycket tillfredsställande. Ett exempel är: "Lärosätet redovisar ett gediget kvalitetsarbete på utbildningsnivå och har ett väl utarbetat systematiskt kvalitetsarbetsprogram. Lärosätet presenterar rutiner för arbetet i en modell som beskriver kvalitetsarbete under ett verksamhetsår. Omfattande, tydliga och kontinuerliga uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på utbildningsnivå säkerställer kvaliteten på förskollärarytbildningen" (UKÄ:s yttrande grundläraresexamen 4-6, s. 9).

Utbildningarna bedöms också var upplagda i en tydlig progression och lärosätet får beröm för sitt arbete med att säkerställa denna progression: "Värt att notera är att lärosätet redovisar en mycket tydlig modell för att säkra progressionen i de lärandemål som relaterar till de olika examensmålen. Modellen används genomgående i hela utbildningen och går ut på att de förväntade studieresultaten först ska grundläggas för att sedan befastas och fördjupas. Lärosätet har på så sätt kontroll över var i utbildningen examensmålen behandlas och examineras" (UKÄ:s yttrande grundläraresexamen 4-6, s. 2). Detta gäller även förskollärarytbildningen: "Som gott exempel vill bedömaregruppen lyfta fram att progressionen i utbildningen är väl genomtänkt, såväl strukturellt som mer konkret i kurser genom utbildningen, samt att studenterna möter varierande former av examinationer" (UKÄ:s yttrande förskollärarytbildningen, s. 10). Även bedömningsområdena personal, utbildningsmiljö (inklusive forskningsanknytning), jämställdhet, studentinflytande och arbetsliv och samverkan får godkänt med många fina omdömen.

Då säkerställande av examensmål kopplade till förskollärarytbildningen och grundläraresexamen med inriktning mot fritidshem fått omdömet ifrågasatt kvalitet av UKÄ ska det systematiska kvalitetsarbetet ses över ytterligare. Bland annat ska en komponent för kollegial granskning av examensarbeten införas.

Arbetet med en systematisk avhoppsanalys med studenter som avslutat sin utbildning i förtid har införts under året. Vidare har ett pilotprojekt påbörjats inom ämneslärarytbildningens första termin för att stärka studenternas skrivande, vilket även det förväntas stärka genomströmning och brett deltagande. Resultaten är positiva och Lärarhögskolans styrelse har avsatt medel för en fortsättning under 2019.

UMEÅ UNIVERSITET

Ett brett deltagande möjliggörs genom utbildningar med olika distributions- och studieformer. En förskolläraryt utbildning ges vid Campus Örnsköldsvik vilket geografiskt breddar en utbildning med hög anställningsbarhet. Möjligheten att ge den kompletterande pedagogiska utbildningen på helfart har utretts och i dialog med Institutionen för estetiska ämnen och Institutionen för kostvetenskap har ett förslag till förändrad ämnesläraryt utbildning med inriktning mot årskurs 7-9 presenterats. En strategi för ytterligare distansanpassade och flexibla programutbildningar har utarbetats tillsammans med regionen.

Delmål 2.2: Studenter på samtliga nivåer får internationella perspektiv i sin utbildning

Arbetet med mobilitetsfönster har minskat. Förrävarande finns ett mobilitetsfönster vilket utgörs av en utbytetermin inom förskollärarytprogrammet i Stranmillis University Collage, Belfast. Andra aktiviteter inom internationalisering är utlandsförlagd VFU eller praktik inom studie- och yrkesvägledarprogrammet.

Under 2018 har forskarskolans föreståndargrupp påbörjat framtagandet av en magisterkurs tillsammans med de nordliga lärosätena inom ramen för ett Arctic 5-projekt. På forskarutbildningsnivå finns en tydlig internationaliseringsstrategi vilken genomsyrar verksamheten såväl genom internationella forskningsinternat som genom de aktiviteter och kurser genomförs på campus genom internationell rekrytering av doktorander, utländska lärare och gäster, engelska som undervisningsspråk och internationell litteratur.

Vad gäller internationalisering i forskarutbildning se även delmål 3.3.

Delmål LH: Umeå universitet har ett brett programutbud inom lärarytutbildningsområdet med flera vägar till läraryrket och som nyttjar hela universitetets bredd

Under våren 2018 slutfördes två utredningar som syftade till att skapa ett ännu mer strategiskt utbildningsutbud för att försörja regionen med lärare: 1) utredning om ny struktur för den kompletterande pedagogiska utbildningen, 2) utredning där möjligheten att lägga ett eller flera av Lärarhögskolans program med flexibilitet på nätet. Lärarhögskolan fattade i juni 2018 beslut med utgångspunkt i dessa två utredningar om att konkreta åtgärder ska vara vidtagna under 2019.

Under hösten 2018 startade beställningsprocessen för en mer tillgänglig och flexibel kompletterande pedagogisk utbildning med 50 procent och 100 procent takt. Utbildningen förväntas få stor betydelse för utbildningen av fler lärare inom bristområden som hem- och konsumentkunskap, slöjd, bild, musik samiska och specialidrott. Starten för de två nya varianterna av kompletterande pedagogisk utbildning är framflyttad från ht 2019 till ht 2020.

Diskussioner påbörjades under hösten om en förskolläraryt utbildning på distans vilket under 2019 ska leda till ett fördjupat arbete med kursutveckling. Planerad start är framflyttad från ht 2019 till vt 2021 på grund av förhandsbeskedet om bristande kvalitet avseende förskolläraryt examina från UKÄ.

Under 2018 beslutades att anslaget för att utveckla ämneslärarytprogrammet i samiska och meänkieli kommer användas för att finansiera doktorander. Detta beroende på att en förutsättning för att kunna bedriva utbildningen är att det finns utbildade lärare och det är en brist på lärare med denna kompetens. kompetens.

Delmål LH: Lärarhögskolan har utvecklat modeller för fortbildning och vidareutbildning av lärare som svarar mot det behov som finns i regionen och nationellt

Snabbspåret, en introduktionsutbildning för lärare med utländsk lärarexamen fortsatte med en andra omgång under hösten 2018. Metoderna för undervisning via lärplattform och distansöverbyggande teknik har slagit väl ut och möjliggjort för studenterna att känna samhörighet och få kontinuitet samt att kunna slutföra utbildningen trots en stor geografisk spridning i gruppen.

Arbetet med Vidareutbildning av lärare (VAL) var intensivt under 2018 med kartläggning, validering, bedömning samt studieplanering för stort antal sökande. Dessvärre fick många sökande avslag då de hade för lite studier med sig. Under hösten 2018 påbörjade Umeå universitet tillsammans med sex andra lärosäten arbetet med regeringsuppdraget.

UMEÅ UNIVERSITET

Under hösten 2018 påbörjade Umeå universitet tillsammans med sex andra lärosäten arbetet med regeringsuppdraget Fler vägar in i läraryrket. Umeå universitet samordnar projektet. Arbetet syftar till att utveckla valideringsverktyg och utveckla kurser som leder till att kompetens kan tillvaratas och kunskaper kan nås som i ett senare skede möjliggör en snabbare väg mot en behörighetsgivande lärar- eller förskolläraryrket. Detta kan ske via det reguljära programutbudet, via kompletterande pedagogisk utbildning eller via Vidareutbildning av lärare. Arbetet under 2018 bestod i att grundlägga 2019 års arbete. Arbetet med ett strategiskt samordnat utbildningsutbud på avancerad nivå, har däremot inte genomförts.

Delmål LH: Hög kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inbegripet pågående försöksverksamhet med övningsskolor 2018-2020

Under året beslutades att löneandel motsvarande 25 procent skulle avsättas i budgeten för 2019 till arbete med övergripande VFU-ansvar. Inledande diskussioner har förts i programråden, främst förskole- och grundlärarrådet, och i lärarutbildningsrådet vad gäller översyn och analys av betygssättning och bedömningsunderlag för VFU.

Inom övningsskoleprojektet gjordes en utlysning av medel. Sju projekt med syftet att utveckla VFU beviljades. Övningsskoleprojektet har också bidragit till fler handledare i utbildning genom att, 1) erbjuda handledarutbildningen för lärare och förskollärare som en uppdragsutbildning med 60 extra platser, 2) ge en UPL-utbildning för universitetslärarna. Under hösten genomfördes en kvalitetskonferens för de i regionen som är involverade i övningsskoleprojektet.

Slutligen har strategiska styrgruppen och regionala samverkansrådet träffats kontinuerligt under året och diskuterat VFU-frågor. Detta har bland mycket annat mynnat ut i att VFU-avtalet mellan Umu och partnerområdet kommer att revideras.

Delmål LH: Förbättra examenarbetenas vetenskapliga kvalitet och examensarbetenas professionsanknytning

Ett progressionsdokument avseende vetenskapligt skrivande har tagits fram för grundlärarprogrammet med inriktning F-3 och 4-6. Dokumentet har emellertid inte gått ut till institutionerna på remiss då Lärarhögskolan inväntar resultatet av diskussioner som kommer att föras mellan lärarutbildningarnas lärare under en temadag om skrivande i april 2019. Sedan tidigare finns progressionsdokument för grundlärarprogrammet med inriktning fritidshem och förskollärarprogrammet. Under 2018 gavs betydelsen av kunskaper om skrivande en särskild betoning även inom ämneslärarprogrammet. Detta skedde under utbildningens inledande UVK-kurs *Ämneslärare som profession* i form av en screening av skrivförmåga för samtliga studerande samt genom olika workshops och undervisningspass om skrivande. Projektet, som bedrivs i samarbete med Språkverkstaden, presenterades senare under en för lärarutbildningarna gemensam temadag och kommer under 2019 utvecklas inom ett pilotprojekt med syfte att stärka studenters skrivförmåga.

Arbetet med att förbättra examenarbetenas professionsanknytning kommer att utvecklas och bedrivs inom regeringsuppdraget ULF (utveckling, lärande och forskning).

UKÄ:s preliminära yttranden utifrån ovan nämnda utvärderingar av förskollärarprogrammet och grundlärarprogrammen ger underlag för det fortsatta arbetet med utveckling av vetenskaplig kvalitet och professionsanknytning. Inom grundlärarprogrammen med inriktning mot F-3 och 4-6 bedöms studenterna nå en hög måluppfyllelse i sina självständiga arbeten, det vill säga examenarbetena. Här bedöms det finnas en genomtänkt struktur och progression vad gäller vetenskapsteori och forskningsmetoder. Något svagare dock bedöms kopplingen vara mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i utbildningen. Den sammantagna bedömningen blir dock att måluppfyllelsen är hög. Vad gäller förskollärarprogrammet och grundlärarprogrammet med inriktning fritidshem bedöms däremot måluppfyllelsen sammantaget inte vara tillfredsställande. Personal, utbildningsmiljö, uppföljning, jämställdhet åtgärder och återkoppling, arbetsliv och samverkan samt studentinflytande får godkänt med fina omdömen. Avseende måluppfyllelse får förskollärarprogrammets upplägg och genomförande goda omdömen och utbildningen bedöms vara upplagd i en progression. Däremot brister utbildningen avseende säkerställande och särskilt allvarig är kritiken mot utbildningens självständiga arbeten. Även

UMEÅ UNIVERSITET

grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem brister avseende måluppfyllelse när det gäller 2 av 6 examensmål.

Preliminärt yttrande för utvärderingen av ämneslärarprogrammet ges av UKÄ hösten 2019.

Huvudmål 3: Forskning som spränger gränser

Delmål 3.1: Universitetets andel av nationella och internationella externa medel har ökat.

Utbildningsvetenskaplig forskning vid Umeå universitet har de senaste åren hävdats sig allt bättre i konkurrensen om externa medel. Exempelvis fick Umeå universitet flest projektbidrag i landet vid Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommittés (UVK/VR) utlysning 2018, delvis som ett resultat av Lärarhögskolans målmedvetna forskningsansatser som främst innefattar miljöansatser, riktade satsningar utifrån behov i dialog med institutionerna, planeringsbidrag för forskningsansökningar till UVK/VR samt medel för forskningstid för enskilda forskare. Lärarhögskolan har för avsikt att stödja utbildningsvetenskaplig forskning även fortsättningsvis för att skapa ännu bättre förutsättningar för forskare inom utbildningsvetenskap att konkurrera om externa medel.

Delmål 3.3: Universitetet har en attraktiv utbildning på forskarnivå

Lärarhögskolan har ingen egen forskarutbildning men medfinansierar doktorandanställningar och erbjuder doktorander inom utbildningsvetenskap vid Umeå universitet en attraktiv utbildningsmiljö med hög kvalitet i kurser, medveten internationalisering och ett i övrigt akademiskt och socialt starkt sammanhang. Hösten 2018 antogs 26 nya doktorander till den forskarskola som delfinansieras av Lärarhögskolan. Antalet aktiva doktorander är nu 74 att jämföra med 50 under 2018, vilket innebär att det är en utbildningsmiljö med mycket god volym i såväl nationell som internationell jämförelse.

Forskarskolan anordnar regelbundet lokala, nationella och internationella forskningsinternat där doktoranderna ges möjlighet att vidga sin vetenskapliga förståelse och skapa viktiga nätverk. Det nordliga samarbetet kring forskarutbildning har stärkts. Forskarskolan har nu ett nära samarbete med Luleå tekniska universitet, Högskolan Dalarna och Mittuniversitetet. Dessutom har forskarskolan påbörjat en dialog om skapandet av ett gemensamt forum för forskarutbildning tillsammans med tolv norska, finska, danska och isländska universitet.

Lärarhögskolans långsiktiga omfattande satsning på forskarutbildning tillsammans med aktiv rekrytering har bland annat medfört att andelen disputerade inom lärarytbildningen nu är i paritet med andra områden samt att starka forskningsmiljöer har formerats.

Delmål LH: Vid Umeå universitet bedrivs omfattande utbildningsvetenskaplig forskning av hög kvalitet.

Under 2018 har Lärarhögskolan målmedvetet satsat på att skapa förutsättningar för praktisknära forskning i anslutning till regeringsuppdraget ULF (Utveckling Lärande Forskning). Samtidigt bidrar forskningsansatserna och de riktade satsningarna från 2016 och 2017 i hög grad till områdets förstärkning. Slutuppföljningen från 2018 av den stora forskningsansatsen 2009-2016 visade på en avsevärd förstärkning av utbildningsvetenskaplig forskning vid Umeå universitet, såväl i avseende på internationalisering som på publicering i högt rankade tidskrifter.

Delmål LH: Möjligheter till risktagande och nydanande forskning

Det finns möjligheter till risktagande och nydanande forskning, främst genom den omfattande utlysningen av medel för forskningstid för enskilda forskare. Sammantaget utlystes och fördelades sexton anslag om vardera 600 tkr. Lärarhögskolan kommer också från och med 2019 att skapa större utrymmen i denna utlysning för att möjliggöra för forskare att bedriva tidsmässigt längre projekt vilket kan uppmuntra till ett risktagande som gynnar nydanande forskning.

Delmål LH: Lärarhögskolan har i samverkan med olika aktörer på utbildningsarenan starkt forskning kopplad till verksamhetsutveckling

UMEÅ UNIVERSITET

Under 2018 pågick sammanlagt fem omfattande FoU-projekt i samverkan med skolhuvudman och vars forskningsdel finansieras av Läraryhögskolan. Därutöver har ca 4-5 forskare/lärare från skolan bedrivit FoU-uppdrag i samverkan med hjälp av medel som de erhållit från Läraryhögskolan 2016-2018. Vidare har Läraryhögskolan ett nationellt samordningsansvar för försöksverksamhet för praktiktära forskning (ULF). Ansvar delas med Uppsala universitet, Göteborgs universitet och Karlstads universitet. Läraryhögskolan har under 2018 initierat och genomgått en intensiv avtalsprocess med sex skolhuvudmän från regionen och med fem andra lärosäten som valt att ansluta till den så kallade Umu-noden i regeringsuppdraget ULF. Frågor som berör regeringsuppdraget ULF har också kunnat processas i det regionala samverkansråd som inrättades 2017 med företrädare för bl.a. Umeå universitet och Region Västerbotten.

Forskarskolan arbetar kontinuerligt med samverkansmålet genom att bland annat anordna workshops i samarbete med Innovationskontoret vid Enheten för externa relationer.

Huvudmål 4: Det goda och effektiva universitetet

Delmål 4.1: Universitetet är en arbetsplats där mångfald ses som en tillgång och där jämställdhet integreras i verksamhetens planering, beslut och genomförande

Arbetet med mångfald och jämställdhet bedrivs framförallt genom representation i det fakultetsövergripande Rådet för lika villkor. Under 2018 informerade Läraryhögskolans representanter bland annat om härskartekniker för övriga anställda vid kansliet. Ett konkret framtida resultat av arbetet för ökad jämställdhetskompetens vid kansliet är att några anställda i maj 2019 planerar att delta i SUHF:s *Inspirationsdag för ekonomer i högskolan* där ett av inslagen handlar om jämställdhetsbudgetering.

Under 2018 har Läraryhögskolan arbetat aktivt med mångfald genom Snabbspåret för lärare och förskollärare, vilket är en utbildning för nyanlända arabisktalande personer med en lärarexamen från hemlandet. Målet är att de snabbare ska kunna etablera sig som lärare och förskollärare i Sverige.

Inom utbildningarna vid Läraryhögskolan beaktas, kommuniceras och förankras jämställdhetsperspektivet systematiskt. Det sker vid bemanning, kursplanering, val av kurslitteratur, uppföljningar, marknadsföring och extern kommunikation. "Bilda jämställdhet" var en av de uppmaningar som Läraryhögskolan via en kort film på sin hemsida 2018 riktade till presumtiva lärarstudenter. I samtliga preliminära yttranden som getts av UKÄ utifrån nämnda utvärderingar av förskolläraryhögskolan och grundläraryhögskolan ges behandlandet av jämställdhetsperspektivet mycket positiva omdömen.

Delmål 4.2: Universitetet är en arbetsplats där medarbetarnas och studenternas hälsa är i fokus

Läraryhögskolan har generellt en låg sjukfrånvaro och friskvård uppmuntras.

Delmål 4.4: Universitetet arbetar för hållbar utveckling

Läraryhögskolan bedriver utbildning där hållbar utveckling utgör en central del. Detta gäller såväl ur ett ekologiskt som ur ett socialt och ekonomiskt perspektiv. Hållbar utveckling ingick som del i ett av de nationella mål som prövades av UKÄ i utvärderingarna. I UKÄ:s preliminära yttranden bedöms samtliga grundläraryhögskolan säkerställa målet medan det inom förskolläraryhögskolan inte sker på tillfredsställande sätt. Yttranden ger underlag till fortsatt arbete med hållbar utveckling.

Vid kansliet har det under det gångna året installerats en anläggning för videomöten i konferensrummet för att minska på antalet mötesresor. Med tanke på att Läraryhögskolans omfattande nationella samordningsansvar inom regeringsuppdragen kräver många möten så är detta en miljövinst.

Delmål LH: Medarbetare vid kansliet känner delaktighet i beredningsarbetet och andra processer som drivs från kansliet

UMEÅ UNIVERSITET

Delaktighet har möjliggjorts bland annat genom kanslimöten, arbetsplatsträffar, planeringsdagar och vid framtagandet av gemensamma dokument et cetera. Frågor rörande delaktighet fick goda omdömen i medarbetarundersökningen som genomfördes 2018.

Delmål LH: Genom en tydlig ansvars- och arbetsfördelning verkar Lärarhögskolans kansli för att ge samtliga involverade i Lärarhögskolans verksamhet ett professionellt, lösningsfokuserat och flexibelt stöd

Kansliet har under 2018 förstärkts med ett par nya medarbetare, för att förbättra stödet till verksamheterna. För att ytterligare förbättra stödet till verksamheterna inleddes arbetet med att koppla en utbildningsledare till varje programråd.

Beslutsvägarna har tydliggjorts efter auditen, som påbörjades 2017 och slutfördes 2018, särskilt avseende relationen mellan ledning, kansli och programråd som stärkts upp via en tydliggjord ansvarsfördelning där en ansvarig utbildningsledare knyts till varje programråd. Lärarhögskolans verksamhet har expanderat mycket under de senaste åren med stora nationella uppdrag, ökad samverkan med regionen med anledning av lärarbristen samt ökade krav på kvalitetsuppföljning. Med anledning av detta, men också med utgångspunkt i genomförd auditgranskning påbörjades under sen höst 2018 en större översyn av arbetsuppgifter och arbetsfördelning vid kansliet för att säkerställa ändamålsenlig bemanning. Arbetet med ansvars- och arbetsfördelning fortsätter under 2019, bland annat i form av framtagandet av en strategisk kompetensförsörjningsplan (se nedan).

Delmål LH: Lärarhögskolans kansli har pålitliga och tillfredsställande IT-baserade stödsystem som fungerar väl

Brister finns i ett flertal system som kansliets personal använder, till exempel Studieplaneringsverktyget, Fokus, Ladok 3 samt Skype for Business. Måluppfyllelsen ligger dock huvudsakligen utom kansliets kontroll, eftersom det främst rör sig om system som ligger på universitetets övergripande nivå.

3.1.3 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Se ovan, under Utbildning för gränslös kunskap.

Med universitetets kvalitetssystem för utbildning som utgångspunkt genomförs följande uppföljningar och utvärderingar på programnivå: 1) nybörjarenkät och studiebarometer, 2) säkring av examensmål i matris för program/examina, 3) programutvärderingar, såväl i mitten som i slutet, 4) alumnenkät, 5) kollegial granskning av program, vart sjätte år, 6) avhoppsanalys.

Kursutvärderingar genomförs på kursnivå och ligger därför på institutionsnivå. Resultatet av kursutvärderingar diskuteras vid behov i programråd samt i dialog mellan Lärarhögskolans ledning och institutioner.

3.1.4 Forskning och utbildning på forskarnivå

Se ovan, under Forskningen som spränger gränser

3.1.5 Personal

Personalsituationen har under 2018 präglats av ett ökat personalbehov inom de nationella uppdrag som Lärarhögskolan samordnar.

3.1.5.1 Strategisk kompetensförsörjning

Under 2018 har kansliet genomfört ett antal rekryteringar. Två vikarierande utbildningssamordnare har anställts, på grund av en tjänstledighet och en föräldraledighet. En ny projektsamordnare för Snabbspåret har anställts. Försöksverksamheten med övningsskolor och övningsförskolor har förstärkts med en projektledare. En utbildningsledare har rekryterats, primärt för att arbeta med UKÄ-utvärderingarna. Samtliga av de nämnda anställningarna är visstidsanställningar.

UMEÅ UNIVERSITET

En medarbetare beviljades delpension på 50 procent från och med hösten 2018, nämnd utbildningsledaren har delvis övertagit arbetsuppgifter från denna person. Ett rekryteringsbehov kvarstår. Arbetet med att ta fram en långsiktig strategisk kompetensförsörjningsplan har påbörjats i samband med ovan nämnda översyn och utredning.

3.1.5.2 Arbetsmiljö och lika villkor

Uppföljningen av arbetet med systematiskt arbetsmiljöarbete visar att det vid Lärarhögskolan pågår ett aktivt arbetsmiljöarbete. Till exempel har alla medarbetarna erbjudits besök av en ergonom från företagshälsovården, vilket resulterat i vissa anpassningar av arbetsplatserna. Dessutom har kansliet knutit ett av huvudarbetsmiljöombuden till sig som en resurs i frågor som rör den psykosociala arbetsmiljön.

Den medarbetarundersökning som genomfördes 2018 visade generellt på en god arbetsmiljö och avstämningar har skett mellan kanslichef och medarbetare avseende arbetsmiljöfrågor. En genomgång av arbetsuppgifter har påbörjats under 2018, med målet att det ska vara en jämnare arbetsfördelning mellan kansliets medarbetare. Utöver Lärarhögskolans representant i Rådet för lika villkor, utsågs under 2018 en företrädare för lika villkor vid Lärarhögskolan. Företrädaren är till exempel närvarande vid facklig samverkan och fungerar också som ombud i dessa frågor för anställda vid kansliet.

3.1.5.3 Jämställdhetsintegrering och mångfald

Se delmål 4.1.

3.1.6 Intern styrning och kontroll

Arbetet med intern styrning och kontroll har pågått under året, särskilt med avsikt på uppföljning av påtagliga risker kopplade till bestämmelser, lagar och regler, samt checklistan avseende intern styrning och kontroll. Checklistan visar bland annat att Lärarhögskolan har god regelefterlevnad och goda rutiner för ekonomisk hantering. Ambitionen är att var tredje år genomföra en fördjupad riskanalys i form av en workshop, och att mellanliggande år genomföra en förenklad riskanalys. Under 2018 genomfördes en förenklad riskanalys, där Lärarhögskolan utgick ifrån 2017 års risker och uppdaterade dessa. Under 2019 kommer den fördjupade riskanalysen att genomföras.

Bedömningen är att Lärarhögskolan uppfyller verksamhetskraven och att verksamheten bedrivs effektivt, enligt gällande rätt, med en tillförlitlig och rättvisande redovisning samt med god hushållning av statens medel.

Umeå universitet 2020 – vision och mål
Umeå universitet möter framtiden med gränslös kunskap

Fakultet/motsvarande:	LÄRARHÖGSKOLAN
-----------------------	----------------

BEDÖMNING FÖR MÅLUPPFYLLELSE ÅR 2018

Huvudmålet/delmålet bör kunna nås inom den utsatta tidsramen (2020) om nuvarande förhållande säkerställs och fattade beslut genomförs i väsentliga delar	
Huvudmålet/delmålet är möjligt att nå inom tidsramen (2020) men ytterligare förändringar/åtgärder krävs	
Huvudmålet/delmålet är mycket svårt att nå tillräcklig grad/utsträckning inom den utsatta tidsramen (2020)	
Huvudmålet/delmålet är inte aktuellt för verksamheten	

BEDÖMNING AV FÖRÄNDRING JÄMFÖRT MED ÅR 2017

Måluppfyllelsen har ökat jämfört med föregående år	↑
Måluppfyllelsen har inte förändrats jämfört med föregående år	→
Måluppfyllelsen har minskat jämfört med föregående år	↓
Målet mättes inte föregående år	

Uppföljning av huvudmål och delmål (gråmarkerade celler ifylls ej)
Resultat som uppnåtts ska kortfattat analyseras och redovisas i verksamhetsberättelsen, liksom bedömningar av måluppfyllelse för de övergripande huvudmålen (se anvisningar för uppföljning av verksamhetsåret 2018, dnr FS 1.3.1-1793-18)

	Huvudmål	När vi huvudmålet?	Delmål	Delmålet är obligatoriskt	Uppnådda resultat per 31/12 2018	När vi delmålet?	Förändring jämfört med 2017
1.1.	Långsiktighet möjliggör högt risktagande		Universitetet erbjuder internationellt konkurrenskraftiga anställningar och tydliga karriärvägar där de anställdas kompetens tillvaratas och kontinuerligt stärks.	Nej			
1.1.1							
1.2.	Kreativa miljöer stimulerar till dynamiska möten		Universitetets campusområden främjar möten, kunskapsutbyte och samarbeten mellan anställda, studenter och externa samverkanspartner.	Nej			
1.2.1							
1.3.	Samverkan skapar utveckling och stärker kvalitet		Universitetet har ett innovationsstödsystem som stöder alla vetenskapsområden.	Nej			
1.3.1							
LH			Lärarhögskolan samverkar nationellt och internationellt för att främja och kvalitetsssäkra läro- och utbildningsprogram samt för att driva gemensamma frågor		Det regionala samverkansrådet har kommit i gång på allvar. Lärarhögskolan ansvarar för elva nationella uppdrag. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
2.	Utbildning för gränslös kunskap						
2.1	Nytt mål		Med ökad kvalitet säkerställa högre genomströmning och brett deltagande.	Ja	Lärarhögskolan har ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet med en systematisk avhoppsanalys påbörjades under 2018. Ett brett deltagande möjliggörs genom utbildningar med olika distributions- och studieformer. En strategi för ytterligare distansanpassade och flexibla programutbildningar har utarbetats tillsammans med regionen. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	→
2.2			Studenter på samtliga nivåer får internationella perspektiv i sin utbildning.	Ja	För närvarande finns ett mobilitetsfönster. Det finns också utlandsföreläsningar och praktik inom studie- och yrkesvägledningsprogrammet. Ett starkt internationellt samarbete bedrivs inom forskarskolan inom utbildningsvetenskaplig forskning. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	→
LH			Umeå universitet har ett brett programutbud inom läro- och utbildningsområdet med flera vägar till läraryrket och som nyttjar hela universitetets bredd		Under våren 2018 slutfördes två utredningar som syftade till att skapa ett ännu mer strategiskt utbildningsutbud för att försöka regionen med lärare. Under hösten 2018 startade beställningsprocessen för en mer tillgänglig och flexibel kompletterande pedagogisk utbildning med 50 procent och 100 procent takt. Starten av en distansanpassad forskollärautbildning har skjutts fram till vt 2021. Under 2018 beslutades att anslaget för att utveckla ämneslärautbildningen i samska och meankiel kommer få användas för att finansiera doktorander. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
LH			Lärarhögskolan har utvecklat modeller för fortbildning och vidareutbildning av lärare som svarar mot det behov som finns i regionen och nationellt		Snabbpåret fortsatte med en andra omgång under hösten 2018. Arbetet med att Vidareutbildning av lärare var intressant under 2018 med lärartämling, validering, bedömning samt studieplanering för stort antal sökande. Under hösten 2018 påbörjades Umeå universitet tillsammans med sex andra lärosäten arbetet med regeringsuppdraget För väg i läraryrket. Umeå universitet samordnar projektet. Arbetet med ett strategiskt samordnat utbildningsutbud på avancerad nivå, har däremot inte genomförts. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
LH	Nytt mål		Hög kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inbegripet pågående forskningsverksamhet med övningsskolor 2018-2020		Inledande diskussioner har fört i programområden, främst forskole- och grundläroämnen, och i läro- och utbildningsområdet vad gäller översyn och analys av betygssättning och bedömningsunderlag för VFU. Inom övningsskoleprojektet gjordes en utlysning av medel. Sju projekt med syftet att utveckla VFU beviljades. Övningsskoleprojektet har också bidragit till fler handledare i utbildning. Under hösten genomfördes en kvalitetskonferens för de i regionen som är involverade i övningsskoleprojektet. Slutligen har strategiska styrgruppen och regionala samverkansrådet träffats kontinuerligt under året och diskuterat VFU-frågor. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
LH			Förbättra examenarbetenas vetenskapliga kvalitet och examenarbetenas professionsanknytning		Progressionsdokumentet avseende det vetenskapliga skrivandet har tagits fram för grundutbildningsprogrammet med inriktning F-3 och 4-6. Under 2018 gavs betydelsen av Kunskaper om skrivande en särskild betoning även inom ämneslärautbildningen. Detta skedde under utbildningens inledande UVK-kurs. Ämneslärare som profession i form av en screening av skrivförmåga för samtliga studerande samt genom olika workshops och undervisningspass om skrivande. Lärarhögskolans ledning planerar en fortsättning av projektet "Möjligheternas möte" inom regeringsuppdraget LUF (utveckling, lärande och forskning). Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	→
3.	Forskning som spränger gränser						
3.1	Nytt mål (2018-2020)		Universitetets andel av nationella och internationella externa medel har ökat.	Ja	Umeå universitet erhöll flest projektbidrag i landet vid VR/UVK:s utlysning 2018, delvis som ett resultat av Lärarhögskolans målmedvetna forskningsansatser som främst innefattar miljöansatser, riktade ansatser utifrån behov i dialog med institutionerna, planeringsbidrag för forskningsansökningar till UVK/VR samt medel för forskningstid för enskilda forskare. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
3.2			Universitetet har ett system för att identifiera, prioritera och utveckla forskningsstödjande infrastruktur.	Nej			
3.3	Nytt mål (2018-2020)		Universitetet har en attraktiv utbildning på forskarnivå.	Ja	Hösten 2018 antogs 26 nya doktorander till den forskarskolan som definieras av Lärarhögskolan. Antalet aktiva doktorander är nu 74 ett jämföra med 50 under 2018, vilket innebär att det är en utbildningsmiljö med mycket god volym i såväl nationell som internationell jämförelse. Det nordliga samarbetet kring forskarutbildning har stärkts. Forskarskolan har nu ett nära samarbete med Luleå tekniska universitet, Högskolan Dalarna och Mittuniversitetet. Dessutom har forskarskolan påbörjat en dialog om skapandet av ett gemensamt forum för forskarutbildning tillsammans med tolv norska, finska, danska och islandiska universitet. Lärarhögskolans långsiktiga omfattande satsning på forskarutbildning tillsammans med aktiv rekrytering har bland annat medfört att andelen disputerade inom läro- och utbildningsområdet nu är i paritet med andra områden samt att storkonferensmiljöer har förmerats. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
LH			Vid Umeå universitet bedrivs omfattande utbildningsvetenskaplig forskning av hög kvalitet.		Under 2018 har Lärarhögskolan målmedvetet satsat på att skapa förutsättningar för praktiska forskning i anslutning till regeringsuppdraget LUF. Slutuppföljningen från 2018 av den stora forskningsansatsen 2009-2016 visade på en avsevärd förstärkning av utbildningsvetenskaplig forskning vid Umeå universitet, såväl i avseende på internationalisering som på publicering i högt rankade tidskrifter. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	↑
LH			Möjligheter till risktagande och nydanande forskning		Det finns möjligheter till risktagande och nydanande forskning, främst genom den omfattande utlysningen av medel för forskningstid för enskilda forskare. Sammantaget utlystes och fördelades sexton anslag om vardera 600 tkr. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	→

LH		Lärarhögskolan har i samverkan med olika aktörer på utbildningsarenan stärkt forskning kopplad till verksamhetsutveckling		Under 2018 pågick sammanlagt fem omfattande FoU-projekt i samverkan med skolhuvudmän och vars forskningsdel finansieras av Lärarhögskolan. Därutöver har ca 4-5 forskare/lärare från skolan bedrivit FoU-uppdrag i samverkan med hjälp av medel som de erhållit från Lärarhögskolan 2016-2018. Vidare har Lärarhögskolan ett nationellt samordningsansvar för försöksverksamhet för praktisk forskning (ULF). Lärarhögskolan har under 2018 initierat och genomgått en intensiv avtalsprocess med sex skolhuvudmän från regionen och med fem andra lärosäten som valt att ansluta till den så kallade Umu-noden i regeringsuppdraget ULF. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2017	
4.	Det goda och effektiva universitetet					
4.1	Nytt mål (2018-2020)	Universitetet är en arbetsplats där mångfald ses som en tillgång och där jämställdhet integreras i verksamhetens planering, beslut och genomförande.	Ja	Arbetet med mångfald och jämställdhet bedrivs framförallt genom representation i det fakultetsövergripande Rådet för lika villkor. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	
4.2	Nytt mål (2018-2020)	Universitetet är en arbetsplats där medarbetarnas och studenternas hälsa är i fokus.	Ja	Lärarhögskolan har generellt en låg sjukfrånvaro och friskvård uppmuntras.	2020	
4.3		Universitetet har ett ledar- och chefskap som främjar och driver utveckling.	Nej			
4.4		Universitetet arbetar för hållbar utveckling.	Ja	Hållbar utveckling ingick som del i ett av de nationella mål som prövades av UKÄ i utvärderingarna. I UKÄ:s preliminära yttranden bedöms samtliga grundlärarprogram säkerställa målet medan det inom forskollärarprogrammet inte sker på tillfredsställande sätt. Yttranden ger underlag till fortsatt arbete med hållbar utveckling. Vid kansliet har det under det gångna året installerats en anläggning för videomöten i konferensrummet för att minska på antalet mötesresor. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	
LH		Medarbetare vid kansliet känner delaktighet i beredningsarbetet och andra processer som drivs från kansliet.		Delaktighet har möjliggjorts bland annat genom kanslimöten, arbetsplatsträffar, planeringsdagar och vid framtagandet av gemensamma dokument et cetera. Frågor rörande delaktighet fick goda omdömen i medarbetarundersökningen som genomfördes 2018.	2020	
LH		Genom en tydlig ansvars- och arbetsfördelning verkar Lärarhögskolans kansli för att ge samtliga involverade i Lärarhögskolans verksamhet ett professionellt, lösningsfokuserat och flexibelt stöd.		Kansliet har under 2018 förstärkts med ett par nya medarbetare. Beslutsvägarna har tydliggjorts efter auditen. Lärarhögskolans verksamhet har expanderat mycket under de senaste åren med stora nationella uppdrag, ökad samverkan med regionen med anledning av lärarbristen samt ökade krav på kvalitetsuppföljning. Med anledning av detta, men också med utgångspunkt i genomförd auditgranskning påbörjades under sen höst 2018 en större översyn av arbetsuppgifter och arbetsfördelning. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	
LH		Lärarhögskolans kansli har pålitliga och tillfredsställande IT-baserade stödssystem som fungerar väl.		Måluppfyllelsen ligger huvudsakligen utom kansliets kontroll, eftersom det främst rör sig om system som ligger på universitetets övergripande nivå. Se vidare i verksamhetsberättelsen.	2020	

Nyckeltal Verksamhetsberättelse

FAKULTET/LÄRARHÖGSKOLAN	2014	2015	2016	2017	2018
Organisation					
Antal institutioner/arbetsenheter/centrumbildningar					
Ekonomi					
Intäkter totalt (tkr) *	204 217	201 218	218 749	229 511	242 062
Varav utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr, vh 10-13)	134 431	135 476	152 080	166 968	182 514
- varav andel anslag (%) vh 10-11	87%	85%	88%	85%	80%
- varav andel externa intäkter (%) vh 12-13	13%	15%	12%	15%	20%
Varav forskning och utbildning på forskarnivå (tkr, vh 20-23)	56 157	52 092	52 941	51 968	45 389
- varav andel anslag (%) vh 20-21	91%	97%	97%	93%	88%
- varav andel externa intäkter (%) vh 22-23	9%	3%	3%	7%	12%
Varav övrig/universitetsgemensam verksamhet (tkr, vh 90-91, vh 97)	13 629	13 650	13 728	14 030	14 159
- varav andel anslag (%)	53%	99%	99%	99%	100%
- varav andel försäljningsintäkter (%)	47%	1%	1%	1%	0%
- varav andel övriga intäkter (%)					
Kostnader totalt (tkr) **	-203 072	-199 421	-217 151	-229 165	-254 323
- varav andel löne- och övriga personalkostnader (%)	8%	8%	8%	8%	7%
- varav andel lokalkostnader (%)	1%	1%	1%	1%	1%
- varav andel driftskostnader (%)	88%	89%	90%	90%	90%
- varav andel övriga kostnader (%)	3%	2%	2%	2%	2%
Balanserade medel (tkr, summan av myndighetskapital och ej förbrukade projektmedel)	89 085	87 370	91 900	97 668	93 894
Myndighetskapital (tkr)	73 805	73 435	75 033	75 394	59 414
- Varav årets kapitalförändring	1 145	1 796	1 598	346	-15 980
- Varav balanserat kapital	72 660	71 638	73 435	75 048	75 394
Myndighetskapital/Kostnader (%)	36%	37%	35%	33%	23%
Ej förbrukade projektmedel (tkr)	15 280	13 935	16 867	22 274	34 480
Andel extern finansiering (%)	22%	18%	15%	22%	32%
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå					
Antal helårsstudenter	1 661	1 795	1 958	2 127	2 051
(- varav Lärarhögskolan)					
- varav andel kvinnor (%)	71%	71%	71%	72%	74%
- varav andel män (%)	29%	29%	29%	28%	26%
- varav andel program (%)					81%
- varav andel avancerad nivå (%)					23%
- varav andel distans/nät (%)					35%
Antal helårsprestationer	1 478	1 624	1 738	1 857	1 854
Antal studieavgiftsskyldiga studenter (hstk)					0
Antal inresande utbytesstudenter (hstk)	13	10	14	16	17
Antal utresande utbytesstudenter (hstk)	1	3	18	3	1
Prestationsgrad (%)	89%	90%	89%	87%	90%
Forskning och utbildning på forskarnivå					
Antal nyantagna doktorander	19	0	17	0	26
- varav andel kvinnor (%)	47%	0%	65%	0%	81%
- varav andel män (%)	53%	0%	35%	0%	19%
Antal aktiva doktorander	49	45	58	50	74
- varav andel kvinnor (%)	59%	58%	70%	62%	68%
- varav andel män (%)	41%	42%	30%	48%	32%
Antal doktorsexamina	4	3	9	10	2
- varav andel kvinnor (%)	75%	67%	44%	60%	50%
- varav andel män (%)	25%	33%	56%	40%	50%
Antal licentiatexamina	0	0	0	0	0
- varav andel kvinnor (%)	0%	0%	0%	0%	
- varav andel män (%)	0%	0%	0%	0%	
Erhållna forskningsbidrag (tkr)	3 000	2 000	1 000	4 000	5 200
Antal refereegranskade vetenskapliga publikationer					
Personal					
Antal anställda (individer)	19	22	21	20	22
Antal anställda (årsarbetskrafter)	18	20	19	18	19
- varav andel kvinnor (%)	81%	82%	81%	72%	66%
- varav andel män (%)	19%	18%	19%	28%	34%
Varav andel lärare/forskare			5%	6%	5%
- varav andel kvinnor (%)			100%	100%	100%
- varav andel män (%)					
Varav andel professorer					
- varav andel kvinnor (%)					
- varav andel män (%)					
Varav andel disputerade lärare			100%	100%	100%
- varav andel kvinnor (%)			100%	100%	100%
- varav andel män (%)					
Antal postdoktorer (anställda och anknutna)					
- varav andel anställda postdoktorer					
- varav andel anknutna postdoktorer					

*För att få fram Lärarhögskolans intäkter har de intäkter som fördelas ut till institutionerna räknats bort. På vh 10-13 har följande projekt plockats bort; 6000 11 100, 11 235, 11 240, 11 700, 18 010, 13 520, 11 222 och 11 223. På vh 20-22 har följande projekt plockats bort; 6000 18 011, 41 000, 41 100, 49 105 samt intervallet 42 100-42 190.

**För att få fram kostnaderna har de intäkter som fördelats ut till institutionerna lagts till på budgetkod 520, drift. Det finns inget sätt att utläsa hur de intäkter som Lärarhögskolan fördelar till institutionerna fördelar sig på olika kostnadsposter på institutionerna. För enkelhetens skull har därför allt lagts på driften.